

Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat

Provincie Noord-Brabant
2023

Inhoud

1.	Over het PMIEK	3
1.1.	Inleiding.....	3
1.2.	Afbakening	3
1.3.	Komen tot prioritaire projecten	4
1.4.	Proces en governance	5
1.5.	Verhouding tot andere programma's	6
2.	Prioritaire projecten	7
	Totale lijst geselecteerde PMIEK-projecten.....	7
2.1	Projecten TenneT die overal ruimte opleveren	8
2.2	Projecten Enexis voor realisatie pockets en om ontwikkelingen te faciliteren	8
2.3	Warmte en gassen	10
3.	Projecten in voorverkenningfase	11
4.	Projecten voor het nationale MIEK.....	12
5.	Versnellingsprojecten Brabantse Taskforce	12
6.	Vervolg.....	12
6.1.	Proces	12
6.2.	Vooruitblik naar 2025	12

1. Over het PMIEK

1.1. Inleiding

Er is een grote én urgente vraag naar meer energie; Nederland is in transitie. Enerzijds zijn huishoudens in een hoog tempo bezig met het installeren van zonnepanelen en warmtepompen, en zijn bedrijven aan het verduurzamen. Anderzijds groeit Nederland en komen er meer woningen, datacenters, bedrijventerreinen etc. bij. Deze ontwikkelingen hebben grote impact op het huidige energiesysteem dat niet toegerust is op deze maatschappelijke ontwikkelingen. Hierdoor ontstaan er knelpunten in het systeem: netcongestie. Er is niet genoeg capaciteit op het netwerk, waardoor er meer vraag is dan aanbod. Zo kunnen bedrijven, woonwijken, zonneparken en andere ontwikkelingen op steeds meer plekken voorlopig niet worden aangesloten. Dit heeft grote economische en maatschappelijke gevolgen.

Dit leidt ertoe dat er nu (harde) keuzes gemaakt moeten worden; niet alles en iedereen kan bediend worden. De vanzelfsprekendheid verdwijnt. Daarnaast zal de gevraagde energie-infrastructuur sneller gerealiseerd moeten worden met slimme oplossingen en goed plannen. Dat betekent dat ruimtelijke ontwikkelingen hand in hand gaan met de mogelijkheden van energie-infrastructuur. Hiervoor moeten overheden, netbeheerders en andere partijen gezamenlijk keuzes over het energiesysteem maken. Dit vraagt om een nieuwe werkwijze voor alle partijen: integraal programmeren. Zo moeten de vraag, het aanbod en de energie-infrastructuur in samenhang worden ontwikkeld om op termijn weer in balans te komen.

Integraal programmeren is een gezamenlijk proces van in ieder geval overheden en netbeheerders, gericht op het ontwerpen en plannen (in tijd en plaats) van en keuzes maken over toekomstige energie-infrastructuur, opslag en conversie, in nauwe samenhang met ruimtelijke en sectorale planvorming voor vraag en aanbod (industrie, mobiliteit, gebouwde omgeving, opwek, landbouw), op basis van een publieke afweging. In de provincie krijgt het integraal programmeren vorm in het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat, het PMIEK.

1.2. Afbakening

Het PMIEK is niet de enige aanpak waarlangs de doorontwikkeling van de energie-infrastructuur vorm krijgt. Voor de structurele aanpak van de sterk veranderende en groeiende behoefte aan energie-infrastructuur, worden zowel op nationaal niveau als vanuit de provincie Noord-Brabant werkwijzen ontwikkeld. Acties om de huidige netcongestie op te lossen maken geen deel uit van het PMIEK: deze zijn opgenomen in het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN), waarvan het Brabantse deel wordt uitgevoerd door de Brabantse Taskforce Netschaarste. De Brabantse Taskforce richt zich op het sneller bouwen en realiseren van elektriciteitsinfrastructuren (spoor 1), het beter benutten van het net (spoor 2) en het vergroten van de flexibele capaciteit van het net door het inzetten van slimme oplossingen (spoor 3). Hierbij wordt nauw samengewerkt tussen netbeheerders en overheden.

Het PMIEK kijkt naar de middellange termijn: energie-infrastructuurprojecten met een beoogde inbedrijfname in de periode 2028-2035. De kern van het PMIEK wordt namelijk gevormd door de programmeerbare infrastructuurprojecten. Projecten die gereed moeten zijn voor 2028, zijn vanwege benodigde procedures en bouwtijd nauwelijks meer programmeerbaar, en projecten na 2035 zijn vaak nog te ver weg om nu al concreet te maken.

1.3. Komen tot prioritaire projecten

Er zijn veel ontwikkelingen die een uitbreiding van de totale elektriciteitsvraag met zich meebrengen. Deze uitbreidingsvragen leiden tot knelpunten in de elektriciteitsinfrastructuur, die opgelost kunnen worden door uitbreiding van de infrastructurele capaciteit. Zowel TenneT als Enexis doen grote investeringen in vervanging en uitbreiding van het huidige elektriciteitsnet, maar het is zeker dat de netbeheerders niet alle knelpunten gelijktijdig kunnen oplossen. Er moeten keuzes gemaakt worden welke projecten wel en welke niet prioritair genoeg zijn.

Om deze keuzes te helpen maken heeft de landelijke werkgroep Programmeren en Prioriteren een afwegingskader opgesteld (zie kader). Dit afwegingskader vraagt in het geval van Noord-Brabant om een nadere uitwerking van het element 'maatschappelijke waarde', zie hiervoor hoofdstuk 2.2. Naast de onderwerpen uit het afwegingskader moeten de netbeheerders rekening houden met andere zaken die van belang zijn voor goede en betrouwbaar functionerende energienetwerken.

De landelijke werkgroep Integraal Programmeren bestaat uit de departementen EZK, BZK en IenW, IPO, VNG, UvW, NP RES en Netbeheer Nederland (landelijke en regionale netbeheerders). Deze werkgroep heeft een handreiking opgesteld voor het integraal programmeren. Daarin is een voorstel voor een afwegingskader opgenomen waarin infrastructuurprojecten op basis van drie elementen maatschappelijke waarde, systeemtoets en realiseerbaarheid scoren.

- Maatschappelijke waarde: Criteria om te bepalen wat de maatschappelijk-economische waarde is van een investering. Een infrastructuurproject kan bijvoorbeeld faciliterend zijn voor wonen, verduurzaming industrie, duurzame opwek en laadinfra openbaar vervoer of een combinatie van deze waarden in een gebied.
- Systeemtoets: Criteria om te bepalen of investering noodzakelijk is, urgentie heeft en past binnen beleidskaders. Hierbij wordt onder meer bekeken of er voldoende gekeken is naar alternatieven voor uitbreiding.
- Realiseerbaarheid: Criteria om te bepalen of er aanvullende inzet nodig is om het project te kunnen realiseren. Op hoofdlijnen wordt inzicht gegeven of de investering (te verwachten) belemmeringen kent in ruimte, techniek, draagvlak of middelen.

Scope PMIEK

Zoals in PMIEK versie 0.1 (op 20 maart besproken in de Brabantbrede Stuurgroep RES, 28 maart 2023 vastgesteld door het College van GS) al genoemd, beperkt de scope van het PMIEK voor elektriciteit zich tot projecten die:

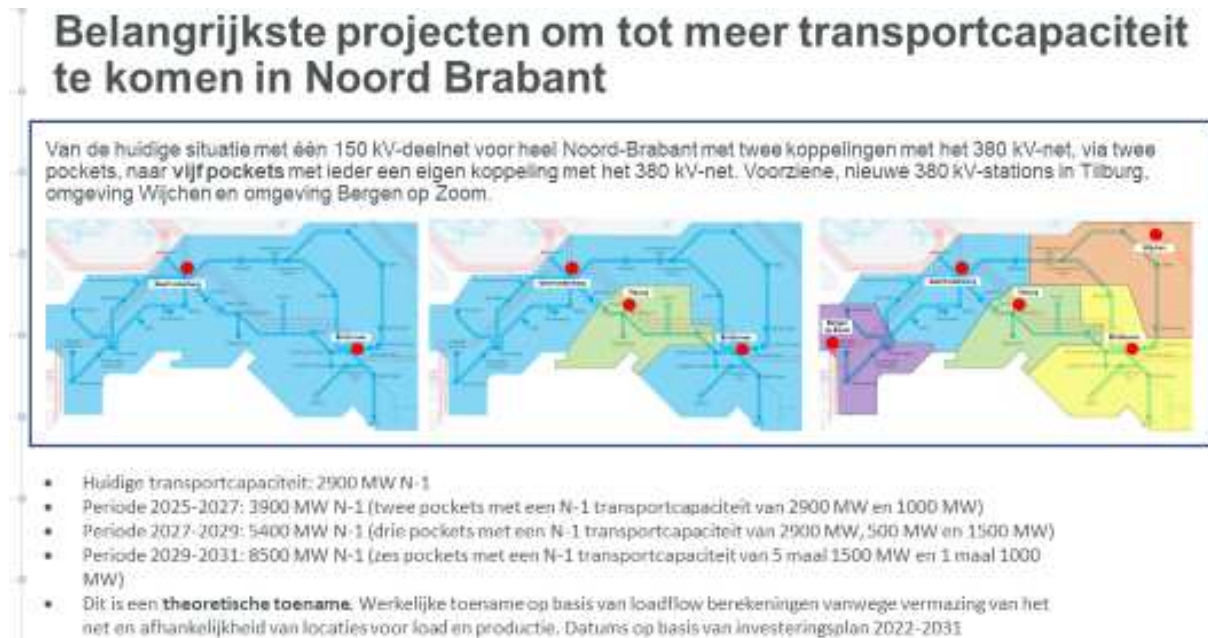
- de termijn van de huidige investeringsplannen van TenneT en Enexis (2022-2031) overschrijden, waarbij wordt vooruitgekeken tot circa 2035;
- zijn opgenomen binnen de huidige investeringsplannen maar zich nog in studiefase bevinden. Of projecten binnen de huidige investeringsplannen waarvoor nieuwe informatie beschikbaar is gekomen waardoor een knelpunt sneller dan eerder werd gedacht wordt voorzien.

De groslijst uit PMIEK versie 0.1 wordt op basis van bovengenoemde elementen nader bekeken. Dit leidt tot een indikking van de groslijst. Enkel de prioritaire projecten worden in PMIEK 1.0 overgenomen; de andere projecten van de groslijst blijven als nieuwe projecten in de bijlage staan, maar worden niet als prioritair gemarkeerd. Daarnaast wordt ook voor de projecten uit het huidige IP van de netbeheerders een ladder voor het bepalen van maatschappelijke waarde geïntroduceerd: dit

moet Enexis en TenneT het comfort geven om in de totale lijst van projecten (zowel IP- als nieuwe projecten) verschuivingen aan te brengen die zijn gebaseerd op het PMIEK.

Pocketstructuur en effecten voor Noord-Brabant

Wat nog van belang is, is de volgorde van de realisatie van de pocketstructuur door TenneT. Voor een nader beeld bij de pocketstructuur, zie afbeelding 1 hieronder.

1. Pocketvorming TenneT. NB: nog niet opgenomen is de extra pocket Moerdijk, die versneld wordt gerealiseerd.

Door het realiseren van pockets wordt de totale beschikbare capaciteit van het elektriciteitsnet in Noord-Brabant groter: in plaats van een enkele pocket met twee aansluitpunten op het 380kV-net in Brabant, worden er in de komende jaren zes pockets met een aansluiting op het 380kV-net gecreëerd. Dit betekent dat de realisatie van een pocket zowel daarbinnen als daarbuiten capaciteit oplevert. Een kanttekening daarbij is wel dat de toenemende vraag naar elektriciteit ervoor zorgt dat de extra ruimte buiten de pocket waarschijnlijk ook direct weer nodig is; het is niet zo dat met het realiseren van de eerste pockets ook direct alle netcongestieproblematiek is opgelost.

1.4. Proces en governance

De totstandkoming van dit PMIEK 1.0 heeft in verschillende stappen plaatsgevonden:

- Stap 1: Inventariseren van ontwikkelingen
In januari en februari 2023 hebben gemeenten (via de RES-regio's) en netbeheerders samen met de provincie de ontwikkelingen in beeld gebracht die nog niet in de investeringsplannen van de netbeheerder waren opgenomen.
- Stap 2: Ontwikkelingen relateren aan energie-infrastructuur
In februari en maart 2023 zijn de geïnventariseerde ontwikkelingen geografisch gegroepeerd. Via deze weg is de impact op de bestaande energie-infrastructuur in beeld gebracht (waar treden welke knelpunten op) wat heeft geresulteerd in een potentiële lijst met PMIEK-projecten.
- Stap 3: Vaststelling lijst potentiële projecten door GS
Eind maart 2023 heeft het college van GS bij wijze van tussenstap de lijst met potentiële PMIEK-projecten vastgesteld. Deze lijst met 24 projecten vormt PMIEK 0.1.

- Stap 4: Selecteren PMIEK-projecten
In nadere afstemming met de netbeheerders en contact met de RES-regio's is geconcludeerd dat de hoge snelheid van het proces maakte dat er onvoldoende draagvlak was om samen tot een prioritering van PMIEK-projecten te komen. Provincie heeft vervolgens in samenspraak met de netbeheerder enkele projecten geselecteerd voor het PMIEK 1.0, zodat met de werkwijze ook in het vervolg ervaring kan worden opgedaan.
- Stap 5: Vaststelling PMIEK 1.0 door GS
In juni 2023 ligt het PMIEK 1.0 ter besluitvorming voor in het college van GS.

1.5. Verhouding tot andere programma's

Het PMIEK wordt elke twee jaar herzien, zodat er telkens actuele input voor het op te stellen investeringsplan van de netbeheerders wordt gegeven. Daarnaast wordt via het PMIEK inbreng geleverd voor het nationale MIEK. In het nationale MIEK worden projecten opgenomen die van nationaal schaalniveau zijn. Ook vormt het PMIEK een bouwsteen voor het "ruimtelijk voorstel" (ook bekend als de ruimtelijke puzzel), dat op verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties door elke provincie wordt opgesteld.

2. Prioritaire projecten

Met dit PMIEK worden de energie-infrastructuurprojecten met grootste maatschappelijke waarde als prioritair bestempeld. De projecten in het PMIEK zijn geselecteerd op basis van het door de landelijke werkgroep Programmeren en Prioriteren opgestelde afwegingskader, waarbij voor de component 'maatschappelijke waarde' een nadere rangschikking wordt gehanteerd in aanvulling op het landelijke afwegingskader (zie 2.2). Er zijn op basis van de werkateliers in de eerste fase in totaal 24 potentiële projecten voor Noord-Brabant gedefinieerd die nog niet bij de netbeheerders in de investeringsplannen waren opgenomen. Deze groslijst is als bijlage opgenomen. Daarnaast bevatten de bestaande investeringsplannen van zowel TenneT als Enexis projecten waarvan op basis van nieuwe informatie een herprogrammering gewenst kan zijn. Het is aan de netbeheerders om op basis van het PMIEK de projectenvolgorde vanaf 2028 vorm te geven.

Totale lijst geselecteerde PMIEK-projecten

De totale lijst van geselecteerde PMIEK-projecten staat hieronder in tabel 1 opgenomen. De toelichting volgt in de paragrafen daarna. Vanwege de focus op elektriciteit in deze eerste PMIEK, komt in de volgende paragrafen eerst de elektriciteitsinfrastructuur van Tennet (2.1) en Enexis (2.2) aan de orde. Daarna volgt een paragraaf over warmte en gas (2.3).

Lijst met alle geselecteerde PMIEK-projecten				
PMIEK-projectgebied	Project	Ontwikkelingen	TenneT-pocket	RES-regio
Brainport (Eindhoven en omgeving)	Nieuw 380 kV-station Eindhoven	Niet opgenomen in IP 2022. Voor de langere termijn wel een knelpunt verwacht, zie ook het Programma Energiehoofdstructuur (PEH).	Eindhoven	MRE
Brainport	Versterken elektriciteitsnet Eindhoven en omgeving.	In Brabant wordt circa een kwart van de totale Nederlandse industriële toegevoegde waarde gerealiseerd. De regio Eindhoven is koploper.	Eindhoven	MRE
Breda-Tilburg	Versterken elektriciteitsnet Breda en omgeving.	Verstedelijkingsopgave Breda in combinatie met groei elektrificatie logistiek	Geertruidenberg	West-Brabant
Breda-Tilburg	Versterken elektriciteitsnet Tilburg en omgeving	Verstedelijkingsopgave Tilburg in combinatie met groei elektrificatie logistiek	Tilburg	Hart van Brabant
Moerdijk-Amernet	Nieuwe warmte-transportleiding van Moerdijk naar het Amernet	Toekomstbestendigheid en uitbreidingsmogelijkheden Amernet. Er wordt gezocht naar alternatieve warmtebronnen en een warmte-transportleiding van het industrieterrein Moerdijk naar het Amernet.	Nvt, betreft warmte-infrastructuur	West-Brabant Hart van Brabant
Geheel Brabant (verkenning)	Verkenning aftakkingen hoofdtransportnet	Realisatie hoofdtransportnet voor waterstof, verwachte inbedrijfname in 2027 biedt kansen voor (clusters van) waterstofafnemers of -invoerders.	Nvt, betreft waterstof-infrastructuur	Alle

		<i>Hiertoe zijn wel aftakkingen nodig tbv regionale distributie.</i>		
<i>Regio Den Bosch en Oss (verkenning)</i>	<i>Verkenning naar benodigde energie-infrastructuur</i>	<i>Duurzame Polder in combinatie met groei bedrijventerreinen en elektrificatie logistiek</i>	<i>Wijchen</i>	<i>Noordoost-Brabant</i>

Tabel 1: complete PMIEK-projectenlijst inclusief verkenningsprojecten

2.1 Projecten TenneT die overal ruimte opleveren

Er zijn projecten die, mits in de juiste volgorde uitgevoerd, ook effect hebben buiten de regio waar zij worden gerealiseerd. Dit heeft te maken met het inrichten van een pocketstructuur door TenneT, zoals al kort beschreven in 1.2. Door het als eerste inrichten van bijvoorbeeld de pocket Tilburg komt er logischerwijs capaciteit vrij in de regio Tilburg. Dat is echter maar een deel van het verhaal: door dit extra station komt ook elders in Noord-Brabant extra capaciteit beschikbaar op het hoogspanningsnet omdat de pocket Tilburg dan niet langer via dezelfde aansluitingen als de rest van Noord-Brabant op het 380kV-net gekoppeld is. De projecten van TenneT die zijn gericht op het realiseren van deze pockets zijn daarmee voor het hele elektriciteitsnet van Noord-Brabant van groot belang.

Voor de projecten met een datum van inbedrijfname eerder dan 2028 of die al in fase basisontwerp of definitief ontwerp zijn aanbeland, is het lastig programmeren: dit zijn projecten voor de korte termijn, waarvoor hooguit een versnelling te bewerkstelligen is. In tabel 2 hieronder staat een project dat nog niet in het investeringsplan 2022 van Tennes is opgenomen, maar dat de provincie prioritair acht.

Geselecteerd PMIEK-project TenneT				
PMIEK-projectgebied	Project	Status	TenneT-pocket	RES-regio
Brainport (Eindhoven en omgeving)	Nieuw 380 kV-station Eindhoven	Niet opgenomen in IP 2022. Voor de langere termijn wel een knelpunt verwacht, zie ook het Programma Energiehoofdstructuur (PEH).	Eindhoven	MRE

Tabel 2: TenneT-project in PMIEK

2.2 Projecten Enexis voor realisatie pockets en om ontwikkelingen te faciliteren

Met alleen een 380 kV-station kunnen nog niet alle ontwikkelingen binnen de pockets worden gefaciliteerd. Daarvoor is het nodig om nieuwe 150 kV-stations te bouwen of bestaande stations uit te breiden. De hieronder beschreven projecten zijn bedoeld om huidige en toekomstige knelpunten weg te nemen. Zonder deze projecten loopt de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Noord-Brabant een deuk op.

Er kan hierbij onderscheid gemaakt worden tussen projecten direct gerelateerd aan de realisatie van de pocket (hierna: pocketprojecten) en projecten binnen het bedieningsgebied/regio van de pocket die niet direct gerelateerd zijn aan de realisatie van de pocket (hierna: overige projecten).

Pocketprojecten altijd prioritair, overige projecten rangschikken

Pocketprojecten zijn altijd prioritair, omdat ze gericht zijn op het in samenwerking met Tennes uitbreiden van de totale netcapaciteit in Noord-Brabant. Dit heeft in algemene zin voor Noord-Brabant een grote maatschappelijke waarde.

Voor de overige projecten geldt dat deze gedreven worden door ontwikkelingen op het gebied van afname (vraag) en opwek (aanbod). Deze projecten zijn ook allemaal van maatschappelijke waarde, maar niet alle projecten kunnen tegelijk worden uitgevoerd. Om hier een prioritering aan te kunnen

geven wordt de volgende 'maatschappelijke waarde'-rangschikking gehanteerd, waarlangs de projecten door de netbeheerder worden beoordeeld:

1. Het project vormt een oplossing voor zowel een afname- als opwekkelpunt;
2. Het project vormt een oplossing voor alleen een afnamekelpunt;
3. Het project vormt een oplossing voor een knelpunt dat wordt veroorzaakt door een of meer windprojecten;
4. Het project vormt een oplossing voor een knelpunt dat wordt veroorzaakt door een of meer grootschalige zonprojecten.

Op basis van bovenstaande rangschikking wordt de netbeheerder in staat gesteld de uit te voeren projecten op volgorde te plaatsen. De gehele lijst met projecten uit de investeringsplannen van de netbeheerders bestaat uit tientallen projecten in Noord-Brabant. Het is op dit moment niet bekend welke capaciteit bij TenneT en Enexis aanwezig is en hoeveel van het totale aantal benodigde projecten kan worden uitgevoerd. Daarom stelt de provincie Noord-Brabant nu zelf geen lijst met een rangschikking van alle tientallen energie-infrastructuurprojecten op: de netbeheerders worden met bovenstaande rangschikking in staat gesteld om de maatschappelijke waarde mee te nemen bij het opstellen van de investeringsplannen.

Om wel voor alle betrokken partijen concreet te worden, worden vier nader af te bakenen PMIEK-projecten voor elektriciteitsinfrastructuur van Enexis geselecteerd. Dit maakt het voor de netbeheerder mogelijk om concreet aan te geven hoe deze vier projecten worden meegenomen in het investeringsplan en maakt het voor de betreffende gemeenten en regio's tastbaar hoe hiermee samen aan de slag te gaan. De vier PMIEK-projecten voor elektriciteitsinfrastructuur zijn hieronder in tabel 3 opgenomen, inclusief een korte beschrijving van de ontwikkelingen die maken dat de maatschappelijke waarde van deze projecten zo groot is dat deze vier projecten prioritair zijn. De projectfiches met nadere uitwerking zijn als bijlage aan dit PMIEK toegevoegd.

Geselecteerde PMIEK-projecten Enexis <i>(verkenningproject cursief gedrukt)</i>				
PMIEK-projectgebied	Project	Ontwikkelingen	TenneT-pocket	RES-regio
Brainport	Versterken elektriciteitsnet Eindhoven en omgeving.	In Brabant wordt circa een kwart van de totale Nederlandse industriële toegevoegde waarde gerealiseerd. De regio Eindhoven is koploper.	Eindhoven	MRE
Breda-Tilburg	Versterken elektriciteitsnet Breda en omgeving.	Verstedelijkingsopgave Breda in combinatie met groei elektrificatie logistiek	Geertruidenberg	West-Brabant
Breda-Tilburg	Versterken elektriciteitsnet Tilburg en omgeving	Verstedelijkingsopgave Tilburg in combinatie met groei elektrificatie logistiek	Tilburg	Hart van Brabant
<i>Regio Den Bosch en Oss (verkenning)</i>	<i>Verkenning naar benodigde energie-infrastructuur</i>	<i>Duurzame Polder in combinatie met groei bedrijventerreinen en elektrificatie logistiek</i>	<i>Wijchen</i>	<i>Noordoost-Brabant</i>

Tabel 3: PMIEK-projecten elektriciteitsinfrastructuur

2.3 Warmte en gassen

In dit PMIEK ligt het accent nog duidelijk op elektriciteitsprojecten, wat gezien de grote druk op het elektriciteitsnet ook begrijpelijk is. Toch is het juist voor de periode tot 2035 van belang om aandacht te geven aan ontwikkelingen bij andere energiedragers. Ook al om het elektriciteitsnet te ontlasten.

Voor warmte is er op dit moment een PMIEK-project in beeld. Dit betreft het realiseren van een warmtetransportleiding die het mogelijk maakt om restwarmtebronnen in Moerdijk aan te sluiten op het Amernet. Het Amernet voedt 51.000 huishoudens en 355 bedrijven in West- en Midden-Brabant. In december 2022 heeft RWE het contract om warmte te blijven leveren na 1 januari 2027 ontbonden. Daarom wordt nu gezocht naar alternatieve warmtebronnen, waaronder een warmtetransportleiding van het industrieterrein Moerdijk naar het Amernet.

In het geval van gassen is er een belangrijke ontwikkeling gaande op het gebied van waterstof. Het betreft de realisatie van het Nederlandse Waterstofnetwerk, het hoofdtransportnet dat primair gericht is op transport van waterstof naar de grote industrieclusters in Nederland. Er zijn echter ook waterstofafnemers buiten de industrieclusters, denk aan verspreid liggende industrie of aan waterstofankstations. Om een goede ontwikkeling van de waterstofvraag mogelijk te maken, is het nodig om een verkenning uit te voeren naar aftakkingen van het hoofdtransportnet, inclusief een verkenning naar benodigde regelgeving en governance.

Geselecteerde PMIEK-projecten warmte en gassen <i>(verkenningproject cursief gedrukt)</i>				
PMIEK-projectgebied	Project	Ontwikkelingen	TenneT-pocket	RES-regio
Moerdijk-Amernet	Nieuwe warmte-transportleiding van Moerdijk naar het Amernet	Toekomstbestendigheid en uitbreidingsmogelijkheden Amernet. Er wordt gezocht naar alternatieve warmtebronnen en een warmte-transportleiding van het industrieterrein Moerdijk naar het Amernet.	Nvt, betreft warmte-infrastructuur	West-Brabant Hart van Brabant
<i>Geheel Brabant (verkenning)</i>	<i>Verkenning aftakkingen hoofdtransportnet</i>	<i>Realisatie hoofdtransportnet voor waterstof, verwachte inbedrijfname in 2027 biedt kansen voor (clusters van) waterstofafnemers of -invoeders. Hiertoe zijn wel aftakkingen nodig tbv regionale distributie.</i>	<i>Nvt, betreft waterstof-infrastructuur</i>	<i>Alle</i>

Tabel 4: PMIEK-projecten voor warmte en waterstof

3. Projecten in voorverkenningfase

Verkenningprojecten (tevens benoemd in hoofdstuk 2)				
PMIEK-projectgebied	Project	Ontwikkelingen	TenneT-pocket	RES-regio
<i>Geheel Brabant (verkenning)</i>	<i>Verkenning aftakkingen hoofdtransportnet</i>	<i>Realisatie hoofdtransportnet voor waterstof, verwachte inbedrijfname in 2027 biedt kansen voor (clusters van) waterstofafnemers of -invoeders. Hiertoe zijn wel aftakkingen nodig tbv regionale distributie.</i>	<i>Nvt, betreft waterstof-infrastructuur</i>	<i>Alle</i>
<i>Regio Den Bosch en Oss (verkenning)</i>	<i>Verkenning naar benodigde energie-infrastructuur</i>	<i>Duurzame Polder in combinatie met groei bedrijventerreinen en elektrificatie logistiek</i>	<i>Wijchen</i>	<i>Noordoost-Brabant</i>

4. Projecten voor het nationale MIEK

Voorgedragen voor het nationale MIEK wordt de integrale opgave in de regio Eindhoven (Brainport, de vierde mainport van Nederland). Dit betreft de bouw van een nieuw 380 kV station in de omgeving van Eindhoven, inclusief bijbehorende uitbreiding/nieuwbouw van 150 kV stations in Eindhoven en omgeving die de groei van Brainport mogelijk maken. Ook te realiseren verbindingen tussen stations behoren tot deze integrale opgave.

5. Versnellingsprojecten Brabantse Taskforce

Los van het programmeren van projecten vanaf 2028 zijn er ook projecten met een korte termijn versnellingsopgave, waar de provincie samen met netbeheerders maximale inzet op wil plegen. De Brabantse Taskforce Netschaarste staat voor deze opgave aan de lat. Dit gaat om cruciale trajecten, waar een versnelling op gang moet komen. Daar wil provincie samen met netbeheerders, gemeenten en andere betrokken partijen samen extra inspanning op verrichten om die tijdig gereed te krijgen.

6. Vervolg

6.1. Proces

Na vaststelling van het PMIEK door het college van GS stuurt de provincie het PMIEK toe aan het ministerie van EZK, aan de Brabantse gemeenten en aan de netbeheerders. De netbeheerders (Enexis, TenneT en Gasunie) zullen dit PMIEK laten meewegen bij het opstellen van hun investeringsplannen. De doorwerking van het PMIEK is erop gericht om projecten die passen bij de afwegingen in het PMIEK eerder te realiseren.

Het ministerie van EZK werkt met de uitkomsten van alle PMIEK's verder aan het nationale MIEK. Voor de Brabantse gemeenten wordt een begeleidende brief meegezonden met de uitnodiging om het PMIEK in regionale bijeenkomsten op de agenda te zetten voor een nadere toelichting en gesprek.

6.2. Vooruitblik naar 2025

In 2025 wordt het volgende PMIEK vastgesteld. Voor dit volgende PMIEK wordt in 2023 in afstemming met de betrokken partijen, met name gemeenten en netbeheerders, een procesplan opgesteld. Daarin wordt opgenomen hoe de stakeholders worden betrokken bij de totstandkoming van het PMIEK en op welke momenten en op welke plekken de besluitvorming plaatsvindt. De ervaringen uit het nu doorlopen eerste PMIEK-proces worden meegenomen. Tevens worden de ontwikkelingen op het gebied van waterstof, kernenergie en/of thorium betrokken in de actualisatie. Met dit nog op te stellen procesplan wordt toegewerkt naar het volgende PMIEK.